

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Katedra/Ústav: Katedra systematické teologie a filosofie

Posudek vedoucího/vedoucí bakalářské práce

jméno vedoucího/vedoucí doc. David Vopřada, Dr.

Autor/autorka práce: Petr Škácha
 Studijní program/obor: Teologie, Teologické nauky
 Název práce: Křesťan v kyberprostoru
 Vedoucí práce: doc. David Vopřada, Dr.
 Rozsah práce: 86 275 zn. = 47,9 NS

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými přípomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	☐	☒	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☐	☒	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☐	☒	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐

Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☒	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☐	☒	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☐	☒	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☐	☒	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐
C. Průběh zpracování práce				
	ano		ne	
Autor/ka pravidelně konzultovala s vedoucím práce	☒		☐	
Autor/ka přicházela se samostatnými tvůrčími podněty	☒		☐	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Viz následující strana.

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Petr Škácha, *Křesťan v kyberprostoru*, 2020

Student si ve své práci zvolil mimořádně aktuální a zajímavé téma *Křesťan v kyberprostoru*. Práce s podobnou ambicí spojuje teologické uvažování se současnou problematikou, která se může dotýkat jak etického rozměru lidského jednání v kyberprostoru, tak teologického zakotvení lidské existence před Bohem pro stanovení východisek přebývání a jednání člověka ve virtuálním prostoru, a to jak *a se*, tak v interakci s dalšími lidskými bytostmi.

Po úvodu se v první kapitole student věnuje pojmu „kyberprostor“, jeho dějinám i vymezení problematiky lidského působení v kyberprostoru. Pojmenovává pozitivní i negativní přínosy lidského angažmá ve virtuálním prostoru i jednotlivých technických prostředků. Druhá kapitola pak poskytuje typologii virtuálních komunit existujících v kyberprostoru včetně popisu základních výzev, které jednotlivé komunity s sebou přinášejí. Poslední, třetí, kapitola se věnuje dopadům kyberprostoru na člověka a na jeho životní styl, kde se student zastavuje u otázky lidské důstojnosti, závislosti, anonymity a vztahu k církevní nauce a křesťanské víře jako takové. Práce obsahuje závěr a přehled použité literatury. Jednotlivé kapitoly jsou rovnoměrně rozloženy, pro samotný teologický rozměr práce pak zůstává kapitola poslední, která tvoří zhruba třetinu rozsahu textu; v tomto případě si lze představit i větší zastoupení teologické práce v poměru ke zbytku textu, který se snad až příliš zastavuje u technického popisu jednotlivých technologií či situace s nimi spojených.

Formální stránka práce je celkově uspokojivá; práce je typograficky dobře zpracována a až na občas chybějící tečky v poznámkách pod čarou jí nelze mnoho vytknout. Bibliografie na konci práce nesprávně rozlišuje mezi primární a sekundární literaturou a v průběhu práce student nerozlišuje mezi přímými a nepřímými citacemi. Pracuje s odbornou literaturou, a to v dostatečné míře, ne vždy si však umí poradit s citačním územ. Po stylistické stránce se lze občas setkat s určitými nedokonalostmi, kde za nejzásadnější považují nadměrné používání *wir-formy*, kde student neustále hovoří o „nás“ či „našem“ způsobu jednání či přístupu. Tento způsob vyjadřování mu ztěžuje odstup, který by autor práce potřeboval pro kritické uvažování nad daným tématem, a zároveň jej svádí k moralizujícímu či kazatelskému tónu, který následně tíhne k rezignaci na hlubší zpracování tématu. Příkladem popularizačního stylu, který charakteru bakalářské neodpovídá, může být např. poslední věta na s. 17 či příklady na s. 20.

S tím je konečně spojen i další problém: autorovi se nakonec nepodařilo dostatečně jasně svou práci zaměřit, takže není jasné, který konkrétní problém spojený s člověkem či křesťanem v kyberprostoru má na mysli. To je zřejmé ze záměru definovaného v úvodu: „V této práci se chci pokusit o zodpovězení otázky, zda je možné kyberprostor využívat bezpečně k dobrému, nebo zda je kyberprostor sám o sobě špatný a jeho používání nesprávné“ (s. 9). Kvůli velmi širokému vymezení pak student v průběhu zápolí s tím,

aby na otázku odpověděl. Nutno říci, že metodologické vymezení nemohlo poskytnout jisté zpracování tématu, když autor píše: „K odpovědi bych se rád dostal skrze nalezení nezaujatého křesťanského pohledu na způsob využívání dnešních technologických vymožeností, s přihlédnutím k církevní dokumentům a tradici církve, a to metodou rešerše existující literatury. ... Tato práce je pokusem o pohled na to, jak je možné se k proběhlým i stále probíhajícím změnám postavit na osobní rovině“ (tamtéž). Současně se cíleně vyhýbá vlivu kyberprostoru na společnost, a soustředí se tedy na jedince.

Třetí kapitola, popisující několik témat, by si zasloužila lepší logické rozvrstvení. V první části, teologickém zakotvení lidské důstojnosti v kontextu kyberprostoru, se jistě nabízí hlubší teologické zpracování. U problému anonymity pak není jasné, jak se vztahuje ke křesťanu v kyberprostoru; spíše se věnuje problému anonymity obecně. Problematika závislosti je velice zajímavá, nicméně studentovi se nepodařilo jít hlouběji než za tvrzení: „Chybí zde pochopení, že (alespoň z křesťanského pohledu) správně prožívaná svoboda není nezávislost na Bohu, volnost dělat cokoli“ (s. 36). Kapitola nazvaná „Slučitelnost s křesťanským životem“ (s. 37) věnující se etice v kyberprostoru také bohužel zůstává velmi na povrchu a není příliš provázána ze zbytkem práce. Stručně je zpracováno téma kyberprostoru v církevních dokumentech, ovšem i v tomto případě by si téma zasloužilo lepší zasazení do kontextu práce i hlubší a kritické zpracování. V situaci pandemie COVID-19 velmi aktuální otázka kyberprostoru a liturgie také nevyčerpává možný potenciál, ale až nepochopitelně se otevírá úvahou nad kyberprostorem jako místem, „kde lze konat skutky lásky“ (s. 42). Právě tato kapitola se často zastavuje u velmi obecného a všeobecně známého popisu současné situace, který však není dále rozpracován, což je nakonec velká škoda.

Závěr býval mohl také více využít potenciálu daného tématu, o výsledcích práce nakonec svědčí poslední odstavec závěru, který bohužel sklouzává až k banalitě (s. 46): „Kyberprostor, stejně jako prostor reálný, není sám o sobě dobrý ani špatný, a není tedy nutné ho zavrhnout či odmítat. Je to nový způsob reality, nový nástroj. A člověk se ho, stejně jako všechny jiné nástroje, musí naučit používat, protože až lidské jednání je dobré nebo špatné, ne nástroj. Jak snad z mé práce vyplynulo, není dobré ho používat bezmyšlenkovitě, pak nás snadno pohltní a stáhne, kam nechceme. Budeme-li ho používat vědomě a reflektovaně, můžeme s ním či v něm vykonat mnoho dobrého.“ Tento úryvek nakonec velmi synteticky dokumentuje hlavní problém zpracování celé práce.

Vzhledem ke způsobu práce studenta, nutnosti změnit v průběhu školitele, osobní situaci i evidentnímu úsilí spojenému s jejím dokončením práci, byt s výše uvedenými výhradami, doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm „dobře“.

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

Popište problémy spojené se slavením liturgie a jejím sledováním prostřednictvím médií a nových médií.

Jaké principy etického jednání jsou z hlediska křesťanské praxe závazné pro působení jedince v kyberprostoru?

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 20. 8. 2020

Podpis:

David Vojtáš